

Nr 303.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ersättning till f. volontären N. J. Andersson i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 5 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till förre volontären vid Fälttelegrafkåren Nils Josef Andersson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringssmanskaps invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

G U S T A F.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 5 april 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, yttrade härefter:

»Uti §§ 1 och 12 av kungl. förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas följande:

§ 1.

Inträffar under militärtjänstgöring i fred olycksfall, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller bliver person, som nu nämnts, skadad under tjänstgöring i krig, utgiver staten ersättning enligt de i denna förordning stadgade grunder.

Dylik ersättning utgiver staten jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligan kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

§ 12.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, vare rätten till ersättning förverkad.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Uti en den 2 februari 1918 dagtecknad underdånig skrift har förre volontären vid Fälttelegrafkåren Nils Josef Andersson gjort framställning om ersättning i anledning av sjukdom (lungtuberkulos), som han ådragit sig under militärtjänstgöring.

Ansökan av
f. volontären
N. J. Anders-
son.

Av i ärendet verkställd utredning inhämtas följande:

Andersson, som är född den 19 mars 1891 och den 11 januari 1914 kom i tjänst såsom volontär vid Fälttelegrafkåren, deltog den 18 i samma månad i en på grund av töväder och tungt före ansträngande rapportföringsövning å skidor mellan Spånga (vid Säby) och Tureberg. Andersson, som vid framkomsten var svettig och till förtäring erhöll ett glas varm mjölk, kunde vid hemresan på grund av bristande utrymme å tåget ej erhålla plats inuti någon vagn, utan var nödsakad att stå utanför på en plattform. Dagen efter övningen, den 19 januari 1914, sjukskrevs Andersson och blev dagen därpå inlagd å sjukrum vid kåren, varefter han, då hög feber och tecken till bronchit inställde sig, den 31 i samma månad avpolletterades till garnisonssjukhuset i Stockholm. Under Anderssons vistelse å garnisonssjukhuset konstaterades biljud å högra lungspetsen, på grund varav han, enligt egen begäran och på föranstaltande av vederbörande vid kåren, den 8 april 1914 intogs å Hässelby sanatorium, varest han på grund av tillstötande lungsäcksinflammation måste vårdas sängliggande. Efter omkring sex månaders sanatorievistelse avpolletterades han till garnisonssjukhuset och vårdades därstädes, intill dess i december månad 1914 plats blivit honom beredd å Österåsens sanatorium, varest han på grund av värk i högra höften var sängliggande tre och en halv månad. I och för röntgenfotografering var utrönande, huruvida åkomsten i höften vore av tuberkulös natur, avpolletterades han i augusti månad 1915 åter till garnisonssjukhuset, varifrån han, sedan det konstaterats, att så ej vore förhållandet, efter omkring två månaders förlopp sändes till Hålahults sanatorium, där han vistades från november månad 1915 till maj månad 1916. Vid sistnämnda tidpunkt återkom Andersson till Fälttelegrafkåren, varest han under sin återstående tjänstetid var sjukskriven och endast användes

till lättare handräckningsarbeten, till dess han, som enligt ett av bataljonsläkaren A. Drougge den 31 augusti 1916 utfärdat intyg på grund av lungtuberkulos vore till fortsatt krigstjänst oförmögen, i början av oktober månad samma år erhöll avsked från nämnda tjänst.

Andersson, som enligt uppgift förut haft den uppfattningen, att begäran om sanatorievård även innebure anhållan om ersättning i anledning av den sjukdom, som påkallat sanatorievården, och att denna ersättning skulle utan hans vidare åtgörande efter hans avgång från tjänsten till honom utbetalas, anhöll först den 30 september 1916, sedan han erhållit upplysning om sitt misstag, i skrivelse till chefen för Fälttelegrafkåren om riks försäkringsunderstöd, vilken anhållan sedermera överlämnades till riks försäkringsanstalten. Efter att hava inhämtat, att den sjukdom, lungtuberkulos, som Andersson under militärtjänstgöringen ådragit sig, konstaterats under hans vistelse å garnisonssjukhuset under tiden den 31 januari—den 8 april 1914, utlät sig riks försäkringsanstalten enligt beslut den 21 januari 1918, att enär jämlikt § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, framställning om ersättning i anledning av skada skulle göras inom två år efter det densamma konstaterats, vid äventyr att rätten till ersättning eljest vore förverkad, och dylik framställning, såvitt de ingivna handlingarna utvisade, icke blivit inom sålunda föreskriven tid gjord, riks försäkringsanstalten funne sig icke kunna tillerkänna Andersson någon ersättning enligt nyssberörda förordning.

Tjänstförrättande bataljonsläkaren vid Fälttelegrafkåren T. Flodén har uti ett den 27 december 1917, med anledning av Anderssons ersättningsansökan, till chefen för Fälttelegrafkåren avgivet yttrande meddelat, att det av den förebragta utredningen syntes framgå, att uppkomsten av sökandens sjukdom hänförde sig till ett tillfälle, då han i tjänsten blivit utsatt för förkylning efter ganska kraftig kroppsansträngning, och att, om man antog, att hos sökanden vid nämnda tillfälle latent tuberkulos förefunnits, sökandens senare sjukdom mycket väl kunde ställas i samband med hans militära tjänstgöring på så sätt, att den senare orsakat eller väsentligen bidragit till sjukdomens utveckling.

Enligt intyg från pastorsämbetet i Sundbyberg är Andersson fattig och fördenskull i behov av understöd för sjukvård.

Uti underdånigt yttrande den 19 mars 1918 hava arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse anfört följande:

Efter tagen del av den förebragta utredningen i ärendet ansåge sjukvårdsstyrelsen, att det måste anses ej vara uteslutet, att den an-

strängning, för vilken Andersson under ovan omförmälda rapportföringsövning den 18 januari 1914 varit utsatt, jämte därpå följande avkylning under järnvägsresan möjligen åstadkommit en akutisering av en lungtuberkulos, som dessförinnan ej varit manifest, och att sålunda militärtjänsten kunde antagas hava bidragit till hans sjukdom. Då vidare Anderssons uraktlåtenhet att inom föreskriven tid göra framställning om ersättning i anledning av den sjukdom, han under militärtjänstgöringen ådragit sig, syntes vara beroende på en, måhända lätt förklarlig missuppfattning angående innebörden av den begäran om sanatorievård, som han genom vederbörande vid Fälttelegrafkåren framställt, funne sig civila departementet och sjukvårdsstyrelsen, med hänsyn jämväl till den nedsättning i förmågan att försörja sig, som en så allvarlig sjukdom som lungtuberkulos onekligen måste medföra, ävensom till Anderssons fattigdom, böra såsom sin åsikt uttala, att ersättning av statsmedel i anledning av sjukdomen enligt grunderna i förordningen den 18 juni 1909 borde tillerkännas honom, ehuru han ej inom föreskriven tid därom gjort framställning. Såsom stöd för denna åsikt syntes jämväl kunna åberopas den omständigheten, att i lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 ej intagits någon bestämmelse, motsvarande de i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete och i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, givna föreskrifterna angående viss tids preskription av rätten till ersättning.

Då emellertid arméförvaltningen icke hade under sin förvaltning andra medel till utgifter av ifrågavarande slag än beväringsskapskapets invalid- och pensionsfond, från vilken fond ersättning enligt förenämnda förordning den 18 juni 1909 skulle hava till Andersson utgått, därest han inom föreskriven tid därom gjort framställning, och avvikelse från bestämmelser i sagda av Kungl. Maj:t med riksdagen givna förordning icke torde kunna ske utan riksdagens medgivande, syntes, i händelse av gillande utav departementets och sjukvårdsstyrelsens ovan uttalade åsikt, proposition böra framläggas för riksdagen om medgivande att, utan hinder därav att framställning om ersättning icke gjorts inom två år efter det sjukdomen konstaterats, till Andersson från beväringsskapskapets invalid- och pensionsfond utbetala den ersättning för den ådragna skadan, vartill riks-försäkringsanstalten kunde anse honom jämlikt ovan angivna grunder berättigad.

Med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter anser jag, att starka billighetsskäl tala för utverkande av medgivande, att gällande

Departements-
chefen.

preskriptionsbestämmelser icke må utgöra hinder för utbetalande till Andersson av den ersättning, vartill han, att döma av den förebragta utredningen, eljest torde hava varit författningssenligt berättigad. Såsom av arméförvaltningen anförts, kan till stöd för den begärda dispensen även åberopas, att i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete icke förekomma några bestämmelser angående preskription av rätten till ersättning. Jag tillåter mig i detta sammanhang framhålla, att förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, för närvarande är under omarbetning och att man därvid, för åvägabringande av överensstämmelse med förenämnda lag, läser komma att föreslå borttagande av ifrågavarande preskriptionsbestämmelse.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att till förre volontären vid Fälttelegrafkåren Nils Josef Andersson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.